

Ψυχαγωγία και μάθηση

Ένα άρθρο για τους μικρούς μας φίλους, «κομμένο και ραμμένο» στα μέτρα των παιδιών, έχουμε καιρό να παρουσιάσουμε στο περιοδικό μας. Ένα άρθρο που θα περιπλανηθεί στον παιδόκοσμό τους, το οποίο δεν φροντίσαμε να γίνει, από παράλειψη ίσως και αμέλεια προς τους μικρούς ή και λόγω αντικειμενικής δυσκολίας από εμάς τους μεγάλους

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΣΠΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

«Η Γλώσσα μου», «Εμείς και ο κόσμος», «Ανθολόγιο για παιδιά», «Ερευνώ και ανακαλύπτω», «Πολιτική Αγωγή», «Γνωρίζω την Ελλάδα». Ωραία και καλά τα βιβλία του δημοτικού σχολείου, και αυτά που μοιράζονται με το ξεκίνημα της σχολικής χρονιάς και αυτά που καθυστερούν, αλλά εμείς θα ασχοληθούμε με κάτι διαφορετικό. Με βιβλία – και όχι μόνο – στα οποία το κύριο θέμα είναι η θάλασσα και ο κόσμος της. Σε τούτο το αφιέρωμα για τα παιδιά θα παντρέψουμε τη γοητεία της γνώσης μέσα από το στοιχείο που λέγεται θάλασσα. Ακολουθεί ένα συνδυαστικό ταξίδι των παιδιών μας στους ανοικτούς ορίζοντες της θάλασσας και της γνώσης. Είναι πραγματικά συναρπαστικό, όπως κάθε ταξίδι άλλωστε. Κι όλα αυτά μέσα από:

ΕΝΑ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ
Η βρεγμένη σανίδα.
Οι περιπέτειες του πειρατή Μάνι Μάν.
«Η ανατολή μόλις είχε ανοίξει ένα

μικρό παράθυρο στον ορίζοντα. Πρόβαλε το χαμόγελό της κι έπιασε να ζεσταίνει το Τρανό Λιμάνι. Κατηφόρισα μέχρι τον καφενέ, να απολαύσω τον πρωινό καφέ στο λιμάνι. Κι εκεί γνώρισα τον πειρατή...». Έτσι αρχίζει αυτό το θαλασσινό παραμύθι για παιδιά. Κι όπως ισχύει για κάθε παραμύθι, έτσι και το δικό μας έχει σε έντονο βαθμό

δύο απαραίτητα στοιχεία. Επιθετικότητα και ερωτισμός. Στοιχεία που εμπεριέχουν και εμπεριέχονται στη μαγεία του παραμυθιού και προσφέρουν ασυνείδητες ταυτίσεις. Επιθετικότητα του καλού

προς το κακό, σε αυτόν τον αέναο αγώνα χωρίς τέλος, και το ερωτικό στοιχείο στραμμένο προς τη θάλασσα και τον κόσμο της. Αυτόματα η γνώση απλώνεται στους ανοιχτούς ορίζοντες και σχεδόν γίνεται ένα με αυτούς της θάλασσας. Στα παραμύθια σήμερα το κακό δεν ταυτίζεται με ένα ζώο, αλλά με έναν ρόλο. Έχει να κάνει κυρίως με κακές συμπεριφορές (ανθρώπων ή ζώων) και επειδή αυτές δεν πρέπει να γίνονται πράξη – για να ζήσουν στο τέλος αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα – πρέπει να νικηθούν από το καλό. Έτσι, με αυτόν τον όμορφο τρόπο, περνάει η γνώση στο παιδί, ώστε στην επόμενη φάση της ωριμότητάς του να αρχίσει να ξεχωρίζει το καλό από το κακό, δηλαδή τις καλές και κακές συμπεριφορές που συναντά απέναντί του. Στο παραμύθι μας ο Μάνι Μάνι, αν και πειρατής, είναι καλός, γιατί ενεργεί σωστά (καλή συμπεριφορά) και μαζί με τη φώκια τη Φωφώ, τον γλάρο τον Ρορό, τη δελφίνα τη Μελίνα, τη γλώσσα τη Σοσό (τους φίλους του/μας), κυνη

γά εκείνους που, ενώ είναι οι καλοί μας ψαράδες, ψαρεύουν με δυναμίτη (κακή συμπεριφορά), για να τους πιάσει και να τους τιμωρήσει στο Τρανό Λιμάνι.

Ένα καινούργιο στοιχείο που συχνά υπάρχει στα σύγχρονα παιδικά παραμύθια, είναι η αναφορά σε θέματα οικολογίας και έχει να κάνει με την καλή συμπεριφορά μας προς το οικοσύστημα. Σήμερα τα παιδιά μαθαίνουν από νωρίς τι σημαίνει οικολογία, οικολογική ισορροπία και πόσο εύκολα μπορεί να προκληθεί μια τεράστια καταστροφή, όταν μια «κακή συμπεριφορά» τη διαταράξει, μολύνοντας ή καταστρέφοντας τον αέρα, το έδαφος, τη θάλασσα. Τέλος, ένα καλό παραμύθι που σέβεται τον εαυτό του, πρέπει να έχει και την καλή του νεράιδα. Ποτέ δεν πρωταγωνιστεί, αλλά πάντα υπάρχει. Έτσι η καλή νεράιδα του πειρατή μας, η Ερηνούλα, είχε από νωρίς βάλει στο νερό και φρόντισε να είναι έτοιμη «η βρεγμένη σανίδα», για την τιμωρία των ψαράδων με την κακή συμπεριφορά.

ΕΝΑ ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ
Επιβάτης του Τιτανικού; Ένα ταξίδι που θα προημιούσε να ΜΗΝ κάνεις.
«Βρισκόμαστε στο 1907. Είσαι ο

γενικός διευθυντής μιας ναυτιλιακής εταιρείας. Ο μεγάλος σου αντίπαλος έχει μόλις καθελκύσει ένα τεράστιο και πολύ γρήγορο υπερωκεάνιο, μήκους 241 μέτρων. Αποφασίζεις να κανείς κάτι μεγαλύτερο...». Καλά όλα αυτά, αλλά πώς θα πείσεις ένα παιδί να διαβάσει ένα εικονογραφημένο βιοματικό διήγημα που αναφέρεται

σε μια ναυτική τραγωδία; Βάζοντας ίσως στον τίτλο ένα ερωτηματικό και στον υπότιτλο μια άρνηση; Καλή ιδέα! Το παιδί, οδηγούμενο από την έμφυτη περιέργεια που χαρακτηρίζει αυτή την ηλικία, θα αρπάξει την πρόκληση και θα εισχωρήσει στη μάθηση ώστε να κατακτήσει τη γνώση. Με τη βοήθεια και των υπέροχων εικόνων θα «μεταπηδήσει» σε μια

άλλη εποχή και θα γοητευτεί από τον κόσμο της θάλασσας, τα πλοία, τους ναυτικούς και όσους δραστηριοποιούνται γύρω της. Θα είναι «παρών» στον σχεδιασμό, την κατασκευή και την κατέλκυση του «αβύθιστου» πλοίου. Θα γνωριστεί με το πλήρωμα και την ιεραρχία του, θα ταξιδέψει στην πολυτέλεια της πρώτης θέσης (ερωτισμός) αλλά και θα «βιώσει» την τραγωδία της βύθισης (επιθετικότητα). Η βύθιση του αβύθιστου και η γνώση ότι η απόλυτη υπερβολή κάνει την τραγωδία απόλυτη. Το παιδί στη συνέχεια θα αφήσει αυτό το ταξίδι, το πραγματικό, και θα σαλπάρει για τα επόμενα, τα φανταστικά. Η εικονογράφηση, που είναι πολύ περιγραφική, περιεκτική και με πολύ χιούμορ, θα ενισχύσει τη φαντασία του. Τα ζωηρά χρώματα και οι λεπτομέρειες στις εκφράσεις των πρωταγωνιστών το καθιστούν ένα comic αξιώσεων. Και μετά τη μάθηση και τη γνώση θα έρθει στην επιφάνεια το εγώ του παιδιού, που είναι υγιές γιατί είναι αυθεντικό. «Θα βάλω σχοινιά να ανελκύσω τον Τιτανικό... Θα φτιάξω ένα ακόμη μεγαλύτερο πλοίο... Ξέρω να τον κάνω αβύθιστο», θα αρχίσει πιθανώς να σκέφτεται.

ΕΝΑ ΝΑΥΤΙΚΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ
Η διώρυγα του Παναμά και η επέκτασή της.

«Κατά τη διάρκεια ενός εξωτερικού συνεδρίου σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του σχεδίου επέκτασης της διώρυγας του Παναμά, σκέφτηκα να γράψω ένα βιβλίο για τα παιδιά του Παναμά, ώστε να κατανοήσουν καλύτερα πώς λειτουργεί η διώρυγα και πώς θα επηρεάσει το μέλλον τους. Επίσης τα παιδιά, μαζί με τους ηλικιωμένους και τους γονείς τους, θα κατανοήσουν ξεκάθαρα πώς λειτουργεί η ναυτιλιακή βιομηχανία σε διεθνές επίπεδο ώστε να καλύψει το αυξανόμενο διεθνές εμπόριο».

Αυτό αναφέρεται στο εισαγωγικό σημείωμα του συγκεκριμένου εγχειριδίου που είναι μια θεματική ναυτική εγκυκλοπαίδεια. Ίσως με μια πρώτη ματιά να φαίνεται ότι απευθύνεται σε παιδιά μιας συ-